

ZAKON O POLJOPRIVREDI U FEDERACIJI BIH

Prezentacija

NEUM decembar/prosinac 2008.godine

Federalno ministarstvo poljoprivrede,
vodoprivrede i šumarstva

Faketa Begović, dipl. prav.

Sekretar Ministarstva

ZAKON O POLJOPRIVREDI JE:

- Zakon o poljoprivredi je krovni poljoprivredni zakon (*Lex generalis*), (**"Službene novine F BiH br. 88/07"**)
- pravno objedinjuje i definiše osnove sadržaje koji su potrebni za provođenje ciljeva i mjera poljoprivredne politike
- Odredio je terminološke pojmove vezano za: poljoprivrednu djelatnost, poljopr. proizvoda, pojmovno uredio poljoprivredno gazdinstvo i definisao poljoprivrednika;
- institucionalnu podršku
- izvještavanje u poljopr. (zeleni izvještaj) i uspostavio REGISTRE
- Otvorio prostor za dalje reforme i donošenje novih zakona i usklađivanje postojećih u ovoj oblasti.

- velikim dijelom usklađen je sa propisima EU kao i sa državnim Zakonom o polj. preradi i ruralnom razvoju
- uređuje vođenje registra poljoprivrednih gazdinstava i registri klijenata, (usklađeni sa Odlukom o harmonizovanim registrima poljoprivrednih gazdinstava i registrima klijenata, koja je donesena na državnom nivou. («Službeni glasnik BiH» broj 85/08)

ONO ŠTO OVAJ ZAKON NIJE:

- **On nije brzi ali je sistemski lijek za uređenje sektora poljoprivrede**
- **On nije direktno otvorio vrata za povećane subvencije**
- **On nije neposredan pristup fondovima EU ili drugim sredstvima, ali daje okvirne smjernice.**

CILJEVI ZAKONA:

Višestruki:

- određuje **institucionalne strukture**,
- **nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja**,
- **mehanizme koordinacije**,
- utvrđuje okvir i mehanizme za jačanje konkurentnosti i kvalitete poljoprivredno - prehrambenih proizvoda,
- definiše poljoprivredna gazdinstva, a posebno porodično poljoprivredno gazdinstvo

Poljoprivredno gazdinstvo

- to je proizvodna jedinica ili grupa jedinica koje čine proizvodnu cjelinu i sa tehničkog i privrednog gledišta, koje se bave proizvodnjom polj. proizvoda;
- Gazdinstvo se može baviti i drugim dodatnim (nepoljoprivrednim) proizvodnim i uslužnim djelatnostima.
- može djelovati kao **privredno društvo, obrt ili zadruga**, ako je registrovano za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, te kao **porodično poljoprivredno gazdinstvo**.

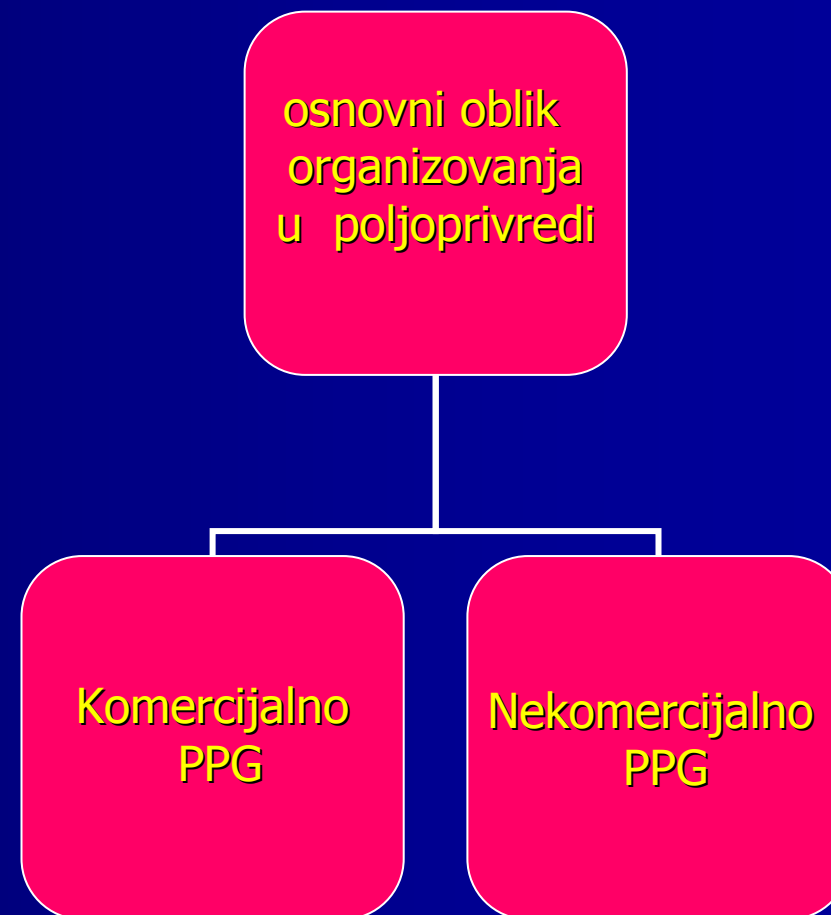
Porodično poljoprivredno gazdinstvo

- **samostalna privredna i socijalna jedinica zasnovana na vlasništvu i/ili upotrebi proizvodnih resursa i upravljanju porodice u obavljanju poljoprivredne djelatnosti;**
- **Porodična poljoprivredna gazdinstva imaju pravo na novčane podrške pod uslovom da su upisana u registar poljoprivrednih gazdinstava odnosno registar klijenata.**

PORODIČNO/OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GAZDINSTVO

PPG

U zavisnosti od svoje
ekonomske snage
porodično
poljoprivredno
gazdinstvo može
biti:

Nosilac poljoprivrednog gazdinstva

- **nosilac PPG podrazumijeva fizičko ili pravno lice, ili grupu fizičkih i pravnih lica u skladu sa statusom koji ima grupa i njeni članovi prema zakonima u Bosni i Hercegovini, a čije se gazdinstvo nalazi na teritoriji Bosne i Hercegovine, te obavlja poljoprivrednu djelatnost i registrovano je u RPG kao nosilac gazdinstva.**

Mjere poljoprivredne politike

- njima se ostvaruju ciljevi poljoprivredne politike
- donose se na državnom, federalnom, kantonalnom i općinskom nivou.

S obzirom na područje djelovanja dijele se na:

mjere tržišno-cjenovne politike,

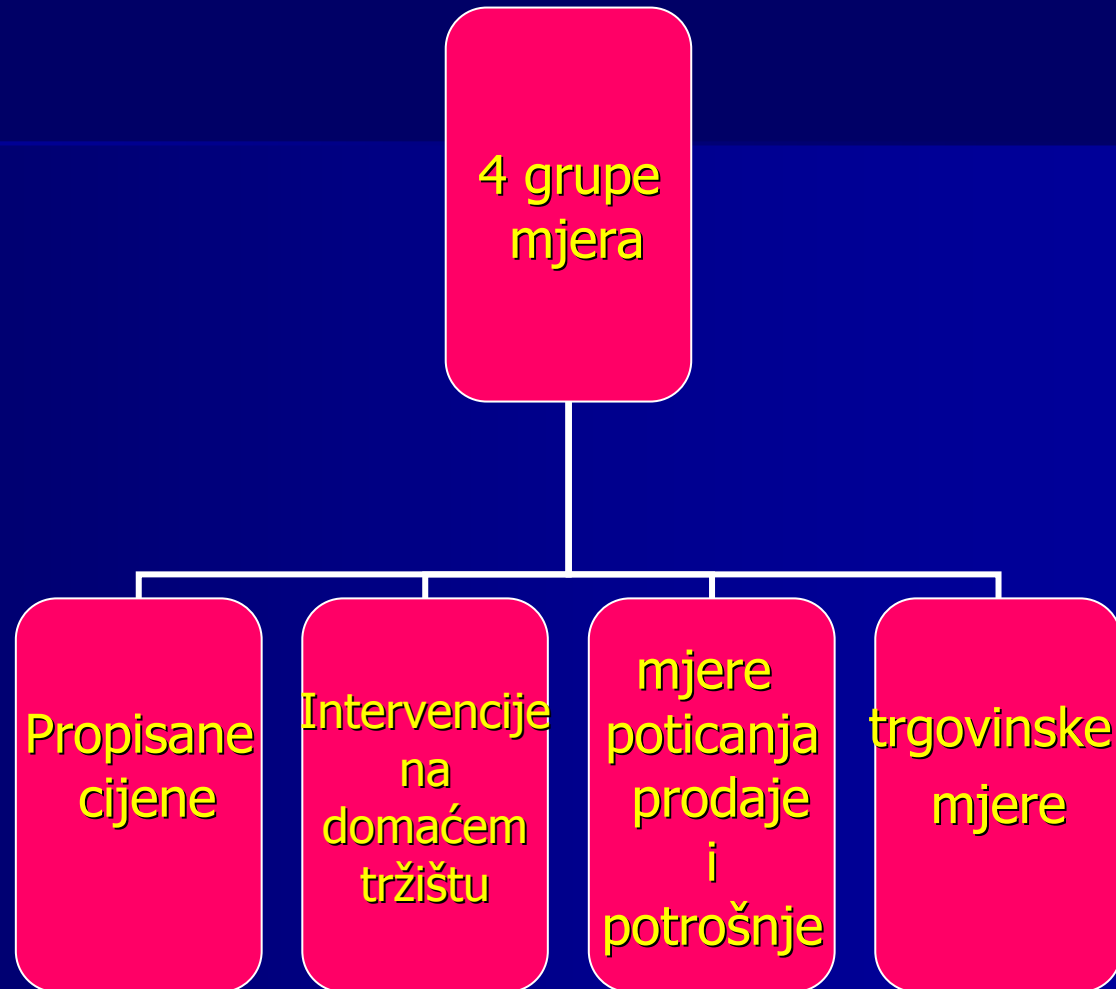
mjere strukturne politike

mjere zemljišne politike

mjere novčanih podrški u poljoprivredi

Mjere tržišno-cjenovne politike

- utiču na stabilnost domaćeg tržišta polj. proizvoda
- jačaju konkurentnost poljoprivrede

Mjere strukturne politike

Skup mjera kojima se:

- potiče efikasnost polj. proizvodnje
- obezbjeđuje stabilan dohodak i odgovarajući životni standard poljoprivrednika
- osigurava ravnomjeran razvoj polj. regija i seoskih područja podrške se usmjeravaju posebno za :
 - područja s težim uslovima privređivanja u poljoprivredi
 - razvoj poljoprivrede koja ne zagađuje prirodni okoliš
 - **investicije u poljoprivredna gazdinstva**
 - stručno osposobljavanju za rad u poljoprivredi
 - osnaživanje polne i dobne strukture poljoprivrednika i sl.

- dopunske aktivnosti na poljoprivrednim gazdinstvima,
- organizovanje poljoprivrednika (*osnivanje zadruga i udruženja te podrška razvojnim projektima zadruga i drugo*),
- *podrška* dohotku nekomercijalnim poljoprivrednim gazdinstvima odnosno poljoprivrednicima,
- druge mjere za unapređenje poljoprivredne proizvodnje i zaštitu usjeva.

Mjere zemljišne politike su:

- skup mjera kojima se utiče na pravilno i racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem kao dobrom od interesa za Federaciju
- dodjela prava korištenja (koncesija i zakup) i prodaja polj. zemljišta u vlasništvu države PG radi obavljanja poljoprivredne djelatnosti,
- unaprjeđenje gospodarenja polj. zemljištem
- zaštita polj. zemljišta od neracionalnog korištenja, infekcije, kontaminacije, degradacije i destrukcije,
- zaštita zemljišta od erozije,

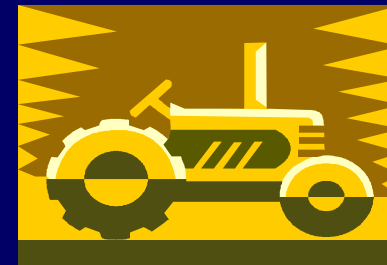
- utvrđivanje namjene i pogodnosti korištenja poljoprivrednih zemljišta
- uspostavljanje sistema kontrole plodnosti tla,
- donošenje programa uređenja poljoprivrednog zemljišta
- uvođenje zemljišnog monitoringa odnosno praćenja stanja i promjena na zemljištu i u zemljištu.
- ostale mjere.

Ove mjere bliže se razrađuju Zakonom o poljoprivrednom zemljištu

Mjere novčanih podrški u poljoprivredi

- su poticajna sredstava iz Budžeta Federacije koja imaju za cilj podršku poljoprivrednoj proizvodnji i razvoju sela.
- Mjere podrški u poljoprivredi provode se u skladu sa Strategijom poljoprivrede i ovim zakonom, (Strategija je odredila izdvajanja od 6% Budžeta F BiH za poticaje razvoju poljoprivrede)
- utvrđuju se Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi Federacije odnosno zakonima o novčanim podrškama u kantonima kao i posebnim Programima koje donosi vlada F BiH;

POLJOPRIVREDNIK

Poljoprivrednik je fizičko lice koje na poljoprivrednom gazdinstvu proizvodi biljne i stočarske proizvode te obavlja i druge poslove vezane uz tu proizvodnju bez obzira na stepen specijalizacije poljoprivrednog gazdinstva na kojem radi / koji posjeduje znanja i vještine o poljoprivredi.

Pojam *poljoprivrednik*, koji je uvriježen u naučnoj i stručnoj literaturi, sjedinjuje široku lepezu naziva (seljak, poljoprivredni proizvođač, zemljoradnik, ratar, stočar, i sl.)

- **poljoprivredna djelatnost mu je jedino-glavno ili dopunsko zanimanje.**
- **proizvodi za tržište ili daje usluge na tržištu, ima pravo na novčane podrške.**
- **poljoprivrednik treba biti upisan u RPG i RK**
- **ima pravo na iskaznicu (pripremljen je provedbeni propis - Pravilnik o izgledu i sadržaju iskaznice PPG)**

Penzijsko i zdravstveno osiguranje poljoprivrednika

- ima pravo na penzijsko i zdravstveno osiguranje u skladu sa Zakonom o penziskom i invalidskom osiguranju i Zakonom o zdravstvenom osiguranju
Zakonom je propisano da je poljoprivrednik dužan je obavezno osigurati sebe i članove porodičnog domaćinstva.
Obavezno se osiguravaju zemljoradnici i članovi njihovog domaćinstva i druga lica koja se bave poljoprivrednom djelatnošću kao jedinim ili glavnim zanimanje, koji su navršili 15 godina života.
- ***U smislu gore navedenog zakona, smatra se da je poljoprivredna djelatnost jedino ili glavno zanimanje, ako zemljoradnik prosječno od te djelatnosti ostvaruje prihod najmanje u visini prosječne mjesečne plate u Federaciji u prethodnoj godini.***
- ***Ovaj Zakon je dao i definciju domaćinstva pod kojom se podrazumijeva zajednica života, privređivanja i trošenja prihoda ostvarenih radom njihovih članova.***
- ***U članu 38. navedenog zakona je utvrđeno da se za osnovicu za „utvrđivanje penzijskog osnova za zemljoradnike, uzima osnovica na koju je zemljoradnik osiguran. - iU slučajevima kada nisu obuhvaćeni obaveznim penzijskim i invalidskim osiguranjem, poljoprivrednici mogu sebi i članovima svoje porodice, dobrovoljnim osiguranjem, osigurati prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, pod uslovima i obimu utvrđenim zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.***

Institucionalna podrška

- Zavodi nadležni za poslove poljoprivrede (federalni i kantonalni)
- Agronomska komora
- Poljoprivredna savjetodavna služba
- Vijeće za istraživanje u poljoprivredi i ruralnom razvoju
- udruženja, asocijacije i grupacije poljoprivrednih proizvođača (privredna komora)
- poljoprivredni informacioni centar(PIC)
- Federalno vijeće za poljop. i rur. razvoj
- ostale institucije u Federaciji, kantonima i općinama.

IZVJEŠTAVANJE U POLJOPRIVREDI I VOĐENJE REGISTARA

Zeleni izvještaj i Registri

Federalno ministarstvo poljoprivrede i kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede u skladu sa odredbama ovog zakona, ustanovljavaju i vode sljedeće registre:

- Registar poljoprivrednih gazdinstava, Registar klijenata.
- Registar privatnih poljoprivrednih savjetodavnih službi
- Registar trajnih nasada (voćnjaci, vinogradi drugo)
- Registar proizvođača sjemena i sadnog materijala,
- Registar proizvođača duhana,
- Registar proizvođača životinja,
- Registar proizvođača integralne proizvodnje,
- Registar proizvođača organske proizvodnje,
- Evidencija o podsticajnim sredstvima u poljoprivredi,
- Evidencija upotrebe poljoprivrednog zemljišta,
- Evidencija područja sa težim uslovima proizvodnje u poljoprivredi,
- Pedološke osnove zemljišta.

**- REGISTAR POLJOPRIVREDNIH
GAZDINSTAVA (RPG)**

- REGISTAR KLIJENATA (RK)

REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA (RPG)

Pravni osnov za upis je:

- **Odluka o har. Registrima polj. gazdin. i har. reg. klijenata u BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 85/07)**
- **Zakon o poljoprivredi u F BiH ("Službene novine F BiH br. 88/07)**
- **Pravilnik o upisu u registar poljoprivrednih gazdinastava (RPG) i registar klijenata (RK) ("Službene novine F BiH br. 42/08)**

Upis u registar poljoprivrednih gazdinastava obavlja se u svrhu:

- *popisa ljudskih potencijala, zemljišta i životinja na poljoprivrednim gazdinstvima u cilju što racionalnijeg, bržeg i kvalitetnijeg planiranja mjera od strane organa nadležnih za pružanje podrške razvoju poljoprivrede i ruralnog razvoja;*
- *osiguranja transparentnog trošenja sredstava namijenjenih podršci u poljoprivredi i ruralnom razvoju;*
- *postepenog usklađivanja sa zahtjevima Evropske unije radi korištenja sredstava iz predpristupnih fondova namijenjenih Bosni i Hercegovini .*

NAČELA UPISA

- Upis u registre je dobrovoljan

Obavezan je:

Kada polj. Gazdinstva podnose aplikacije za novčane podrške

Kada trebaju biti upisani u drugim registrima

- U registre se mogu upisati i pravna i fizička lica koja nemaju status PG

NADLEŽNI ORGANI ZA UPIS

- **U Federaciji, organi za upis u RPG su općinske službe nadležne za poslove polj.**
- **PG se upisuju u općinama kojima pripadaju s obzirom na sjedište (pravna lica – privredna društva i zadruge)**
- **Prema prebivalištu fizička lica (obrtnici i PPG)**
- **PG se može nalaziti bilo gdje u BiH ali se upis vrši u mjesno nadležnim službama vezano za sjedište odnosno prebivalište.**

- **Podaci o upisu su dostupni nadležnom kant. ministarstvu za općine koje mu teritorijalno pripadaju;**
- **Federalno min. polj. je odgovorno za tehničko funkcionisanje registra;**
- **U skladu sa Odlukom o harmon. registrima svi podaci su dostupni Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH koje vodi Centralnu bazu podataka i nadzire funkcionisanje registara u entitetima i Brčko Distriktu.**

Poslovi vođenja registra obuhvataju:

Prijem zahtjeva za upis i promjene podataka

Izdavanje potvrde o upisu

Izdavanje iskaznice PG

Brisanje iz registra

Trajno čuvanje dosijea

Tehničko održavanje sistema i osiguranje elektronskog pristupa

UPIS U RPG

- **Vrši se na zahtjev nositelja PG na propisanim obrascima;**
(Ukupno predviđeno 7 obrazaca koji su sastavni dio Pravilnika o registrima)

U RPG se unose podaci o :

- **Nositelju PG i ovlaštenom licu u pravnom licu koji je nositelj PG;**
- **Članovima PG;**
- **Osnovu korištenja polj.zemljišta na kome nositelj PG obavlja polj. proiz.**
- **Katastarskim parcelama na kojima se obavlja polj. proiz.;** (pravo svojine, koncesija, zakup);
- **Vrstama polj. kultura i površinama pod polj. kulturama za svaku god.**
- **Vrsti i brojnom stanju stočnog fonda;**
- **Jedinstven sistemom dodijeljen registracijski broj (BPG);**

- **U RPG se upisuje nosilac PG, a kada je subjekt upisa nosilac PPG upisuju se i članovi tog PG (samo punoljetni);**
- **Nosilac PG može biti upisan samo kao nosilac jednog PG i ne može se upisati kao nosilac odnosno član drugog PG**
- **Nosilac PPG koji je vlasnik odnosno zakupac polj. zemljišta odnosno onaj kome je zemljište ustupljeno na korištenje, može svojom izjavom da odredi člana PG kao lice koje će biti upisano u RPG kao nosilac; Ovaj prenos se vrši na osnovu izjave tog člana da prihvata biti upisan kao nosilac PPG;**
- **O upisu izdaje se POTVRDA i dodojeljuje**
- **BPG je zasnovan na jedinstvenoj metodologiji entiteta i Brčko distrikta i sastiji se od 11 cifara (prvo: šifra naseljenog mjesta- 6 cifara; drugo: redni broj gazdinstva – 4 cifre u skladu sa redoslijedom prijavljivanja i treće: kontrolni broj koji se određuju pomoću kompj.modila 11.**

- **Uz zahtjev se prilažu propisani dokumenti;**
- Akt o reg. pravnog lica ili rješenje za obrtnika;
- Lična karta za poljoprivrednika koji je nosilac PPG;
- Kopije LK članova PPG (ako se upisuju)
- **Dokaz o korištenju zemljišta; (izvod iz katastra nepokretnosti, ugovor o zakupu ili odluka nadležnog organa, ugovor o davanju zemljišta na korištenje, ugovor o koncesiji, i sl. - original ili ovjerena kopija).**
- Dokaz o brojnom stanju i vrsti stoke;
- Ostali potrebni dokazi.
- Prilikom prijema zahtjeva općinska služba vrši provjeru u smislu pravilne popune i ispravnosti dokumentacije (ostavljan je rok od 15 dana za dopune i ispravke zahtjeva)
- Za svako PG nadležna općinska služba formira dosije u koji se arhivira dokumentacija i koji se trajno čuva.
- BPG koji se dodijeli nakon upisa koristi se u svakoj daljnjoj komunikaciji sa nosiocem PG.
- BPG se ne mijenja i ni kom slučaju isti broj se ne može dodijeliti drugom PG.
- Nosiocu PPG se može na njegov zahtjev izdati iskaznica poljoprivrednika.

AŽURIRANJE I UPIS PROMJENA U RPG

PG svake godine u periodu od 01.01. do 31.03.
nadležnoj službi dostavljaju podatke o:

poljop. kulturama - trenutno stanje i planir.
sjetva ili sadnja u tekućoj godini

trenutno stanje i promjeni vrste i broja
stoke

promjeni zemlj. posjeda i osnova korištenja polj.
Zemljišta (površina zemljišne parcele i katastarska
kultura, vlasništvo, zakup, koncesija, i sl.)

BRISANJE IZ RPG

- Na zahtjev nosioca PG;
- Radi prodaje cjelokupnog zemljišta odnosno prestanka ugovora o zakupu i sl.
- Radi prestanka bavljenja polj. proizvodnjom;
- Prestankom drugih uslova za upis u RPG;
- O brisanju se izdaje POTVRDA;
- Brisanje iz RPG mora biti tehnički urađeno na način da se poslije brisanja upisa može unazad izvršiti uvid u sve podatke koji su bili upisani u registar) - Podaci o upisu uvijek ostaju u RPG;

REGISTAR KLIJENATA (RK)

- **Klijent je** fizička ili pravna osoba koja želi da ostvari pravo na podrške ili grantove u poljoprivredi i ruralnom razvoju na teritoriji Federacije (ili BiH) i koja se kao takva upisuje u Registar klijenata (RK);
- U RK se mogu upisati i pravna i fizička lica koja nisu upisana u RPG. To se odnosi na lica koja iako ne obrađuju zemljište ili nemaju stoku, imaju pravo na podrške iz ruralnog razvoja.
- Podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju mogu dobiti samo lica koja su upisana u RK.
- Podaci iz RK se koriste za potrebe obezbjeđenja kontaktnih informacija u vezi isplata novčanih podrški u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja.
- **Ovisno o vrsti zahtjeva za podrške, vrši se provjera upisa u RPG;**
- **Ovo je širi registar od RPG, po mogućnosti upisa, ali sa manje podataka od RPG;**

U RK se unose podaci o:

Pravna lica:

- **firma, sjedište i adresa;**
- **jedin.identif.broj (JIB/ID broj)**
- **naziv banke, filijale i broj vlastitog žiro računa;**
- **kontaktne informacije.**

Fizička lica:

- **ime i prezime, prebivalište;**
- **jedinstveni matični broj; (JMB)**
- **naziv banke, filijale i transakcijski račun banke i broj vlastitog računa;**
- **kontaktne informacije.**

UPIS U RK

- **Upis kao i promjena podataka, vrši se na zahtjev ovlaštenog lica na propisanim obrascima;**
- **Zahtjev se podnosi nadležnom općinskom organu na propisanim obrascima;(1 a i 1 b)**
- **Lice koje je podnijelo zahtjev za upis u RPG i istovremeno popunilo i podatke za upis u RK i navelo broj tekućeg računa kod banke, ne treba ispunjavati poseban zahtjev za upis u RK.**
- **Jedan klijent može u RK u isto vrijeme imati upisan samo jedan broj računa. Broj računa se može promijeniti.**

Uz zahtjev za upis u RK, PG (pravna i fizička lica), podnose:

- **kopiju lične karte odnosno ovjerenu kopiju rješenja o upisu u sudski registar odnosno ovjerenu kopiju rješenja o upisu u evidenciju obrtnika;**
- **dokument koji dokazuje da je osoba vlasnik bankovnog računa (naziv banke, transakcijski račun banke i broj vlastitog računa);**
- **JIB/ID broj (pravna lica)**

- **Pravna i fizička lica koja nemaju status poljoprivrednog gazdinstva i kao takva se ne upisuju u RPG-a uz zahtjev za upis u RK podnose iste gore navedene dokumente.**

- **Nadležna služba vrši upis na osnovu priložene dokumentacije, a nakon propisanih provjera;**
- Upisom u RK klijentu se dodjeljuje jedinstven sistemom generisan broj klijenta (**BRK**); koji se sastoji od devet brojeva sistematizovanih u tri grupe i to:
- **Prvu grupu** čini oznaka entiteta odnosno Brčko distrikta i sastoji se od jednog broja u skladu sa usaglašenim statističkim šifarnikom,
- **Drugu grupu** čini šifra od sedam brojeva koji se dodjeljuju klijentu;
- **Treću grupu** čini kontrolni broj koji se određuje pomoću kompj.modula.

- BRK se obavezno koristi u svakoj daljoj komunikaciji sa klijentom i Agencijom za plaćanje;
- Vodi se dosije za svakog klijenta;
- Izdaje se potvrda o upisu u RK.

PROMJENE U RK

Promjene podataka se prijavljuju podnošenjem zahtjeva i dostavljanjem dokaza vezano za nastalu promjenu

Poljoprivredna gazdinstva dužna su da u roku od 30 dana od dana nastanka promjene prijave:

- promjenu nosioca porodičnog PG i nosioca obrta, odnosno promjenu ovlaštenog lica u pravnom licu koje je nosilac PG;
- promjenu sjedišta, odnosno prebivališta nosioca PG
- promjenu članova PG.
- U slučaju promjene sjedišta, odnosno prebivališta nosioca poljoprivrednog gazdinstva, nadležna općinska služba koji vodi spis u RPG dužna je u roku od 30 dana, službenim putem dostaviti originalni dosije PG novom nadležnom organu.

REZIME

- Uspostava RPG i RK je jedan od najvažnijih zadataka u poljoprivredi i predstavlja samo jedan od segmenata institucionalnog jačanja;
- sredstva za uspostavu registra osigurana su kroz projekat "Poljoprivreda i ruralni razvoj" (kredit WB);
- Federacija će finansirati nabavku hardverske opreme za sve općine, a FMPVS je odgovorno za funkcionisanje sistema registara u Federaciji
- Obuka osoblja koji će u općinama raditi na upisu u registre je iznimno značajan segment i istu trebaju proći upisničari- namještenici i nadređeni službenici u općinskim službama;
- Samo uređen sistem osigurat će ispravno planiranje i transparentnost korištenja poticajnih budžetskih sredstava te postepeno omogućiti korištenje predpristupnih fondova EU;
- Projekat EU SESMARD pružio nam je stručnu i tehničku pomoć u izradi propisa o registrima;
- državno ministarstvo (MVTEO BIH) vrši nadzor nad jedinoobraznim funkcionisanjem registara u BiH i odgovorno je za koordinaciju obuke kao i donošenje jedinstvenih šifrnika za upis (stoka i
- Sistem registara će se voditi jedinstveno i harmonizirano na teritoriju BiH.

HVALA NA PAŽNJI

kontakt:

Smiljana Kraljević: 063 954 258
E-mail: registri.smiljana@gmail.com